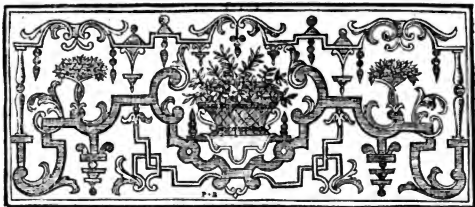

XENIUM SECUNDUM.

274-3

RECEIVED 1978

PHILIPPUS DE VENUTIS

SOCIIS ETRUSCIS CORTONENSIBUS

VIRIS ERUDITISSIMIS S. P.

N OVI, Viri Eruditissimi, vos in Patriâ Historia adornanda operam sedulam conjunctis viribus impendere, nec satis possum consilium vestrum laudare, nec certiores de vestra diligentia & industria spem capere in re alioquin difficili & salebrosa. Quàm sit salubre ac frugiferum ad institutionem vitæ humanæ præclarorum Virorum nosse facta, quàm voluptatis plenum exempla virtutis proponere ad consopitos animos erigendos, eosque à fœdis pravisque deterrendos, nemo negat nisi livore perditus. Nec propterea continuè ad Gentium & Urbium Illustrium Græcorum Romanorumque Annales advortendus animus. Domi enim haud infrequenter habemus, quæ vana allecti curiositate apud externos quærimus; nosque magis domestica quàm peregrina movent facta, maxime si prudenter ornatèque commemoventur. Hinc qui Ægyptiorum vel Sinenfium ignoret res gestas faciliè apud cordatos viros impetret veniam, haud verò qui Patrum nostrorum & suas. Nobis hoc studium debemus & Patriæ, quæcumque demùm illa sit. Quod si pro natalibus contigit Urbs non ignobilis, & de qua etiam gloriari possumus: in ea tunc illustranda bonus quisque Civis conferet vires suas. Quæ ad Cortonæ primordia ejusque Antiquitates facere censuerunt, singillatim expenderunt & in unum jam pridem collecta dederunt duo Fratres mei amantissimi, quorum tentamina habentur in secundo volumine Inscriptionum Etruriæ Cl. Francisci Gorii, & in Quarto nostræ Etruscæ Academiæ Lucubrationum: De iis peritiorum esto judicium. Vos quæ superest Historiæ Patriæ partem suscepistis, ab medio nempe ævo ad Patrum nostrorum memoriam deductam; quæ cum repentina sit ex litterarum monumentis situ & squallore plerumque obfita, &, ut ita dicam, ab Orco revocanda, difficillimæ negotium est Alexæ, & vestrâ tantùm virtute minoris. Ego verò qui alacritatem hanc vestram admirari non desino, tanto loci à Patria sejunctus intervallo, desidiosus nullam in opus tam arduum adferam symbolam? Haud Deus faxit, sodales amantissimi; superpetis quæ in

A

manus inciderunt obfero, ac ædificio veftro extruendo, fi lubet, fublicas & tigna affero, minutiona quidem, fed quæ nec reſpuunt Architecti prudentiores. Vobis, quibus licet eſſe tam beatos, locus tempuſque aſſatim ſuppellet excutiendi Etruriæ Bibliothecæ & Archiva, maxime Arretina, Scenafina, Peruſina, & Florentina, in quibus plurima huiuſcemodi invenietis, quæ ab nultis annis cum blattis tincifque rixantur. Cl. Baro Joſeph de *Bimard* amicus meus optimius Reipubl. literariæ immatura morte præreptus MS. Codicem ex Bibliotheca Regia exhibuit, qui ſub *Regeſſi* titulo collectionem continebat Epiftoolarum nonnullarum Innocentii VI. Urbani V. & Gregorii XI. PP. MM. quibus de ſuo addiderat Notas patrio fermone Vir celeberrimus Abbas de *Longueris*. Inter eas ſequentem Epiftolam Innocentii VI. quæ centefima ſeptima in ordine eſt ſub paginam 103. tranſcribere operæ pretium duxi. Ad eam ſic prænotaverat Cl. de *Longuerne*: *Cette Epître contient une miſſion de Tréſorier de la Province de la Campagne de Rome; & cette miſſion eſt très-ample: Ce qui donne une idée de la manière dont les Papes gouvernoient alors leurs Etats: Illius autem is eſt tenor.*

I. Dilecto filio Johanni nato quondam Mutii Cortonio, Archidiacono Cortonenſi, in Provinciis Campaniæ atque Maritimæ pro nobis & Eccleſia Romana Theſaurario.

Induſtriam, circumſpectionem, & fidem, ſuperquibus ad nos fide dignorum te commendant teſtimonia, intuentes inducimur, ut de te in noſtris & Eccleſiæ Romani negotiis confiſdamus; hinc eſt quod nos omnem alium Theſaurarium ad inſcripta, vel eorum aliqua, aut alias in Provinciis Campaniæ & Maritimæ auctoritate Apoſtolica hætenus deputatum, tenore præſentium revocantes, Te in eiſdem pro nobis & Eccleſia memorata Theſaurarium uſque ad Sedis Apoſtolicæ beneplacitum auctoritate Apoſtolica facimus, conſtituimus, & etiam ordinamus. Tibi petendi, exigendi, & recipiendi omnes & ſingulos fructus, redditus, & proventus, necnon cenſus & jura quælibet alia, in quibuſcumque & ubicumque conſiſtentia, nobis & eidem Eccleſiæ in Provinciis memoratis debita pro præterito tempore, & debenda in antea pro futuro, ex quibuſcumque titulo & ratione ſeu cauſa, & de iis quæ inde recipere te continget, eos à quibus illa receperis abſolvendi plenius & quittandi. Quæcumque inſuper de litteris rebus & juribus ad eandem Eccleſiam in Provinciis eiſdem ſpectantibus alienata inveneris illicite ſive diſtracta, ad juſ & proprietatem ipſius Eccleſiæ revocandi, gægia quoque ſive diſpendia vel ſalaria Reſtori & aliis Officialibus dictarum Provinciarum qui pro tempore fuerint ſtatuta & deputata, eis ſolvendi: Omnibus præterea litteris Apoſolicis, & Gentium Camere Apoſolicæ quibuſcumque Prædeceſſoribus tuis Theſaurariis pro eadem Eccleſia in dictis Provinciis deputatis directis, in quibuſcumque captis & non captis negotiis, quæ Officium Theſaurariæ tibi commiſſum, aut negotia Camere memoratæ contingunt, communiter vel diſcretim, non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſolicis quibuſcumque contrariis, utendi & libere eas exequendi, ac alia omnia & ſingula gerendi & faciendi, quæ ad huiuſmodi Theſaurariæ Officium pertinent; alienatione bonorum tibi penitus interdicta, ſaculitatem ac poſſeſſionem plenam & liberam concedentes. Ideoque diſcretioni tuæ per Apoſolica ſcripta mandamus, quatenus ad partes illas, perſonaliter conſerjes,

sic hujusmodi Officium fideliter & sollicitè exequaris, quod dignæ commendationis attolli titulo & à nobis mercede præmiari uberi merearis. Datum, &c.

Voces observabis à Gallico Idiomate mutuò sumptas, quitandi (quitter, Ital. dar quietanza) Gagia (gages Ital. stipendi Provisioni); ista enim Avenione sedem habente Papa scribebantur. Deest in Cod. Pontificatus annus; at univèrsæ hujus Collectionis Litteræ primo Innocentii VI. anno datæ sunt. Fuit autem creatus Pontifex Max. a. d. 18. Decembr. anno 1351. decessit anno 1362.

Johannes Archidiaconus Cortonensis, ex illustri, ni fallor, *Alticoziorum* Gente natus, quæ apud nostros adhuc splendè viget & cum qua mihi etiam affinitas intercedit, collato quidem munere summa cum laude functus est. Quapropter ab eodem Innocentio VI. ad Episcopatum Theanensem promotus est; quod patet ex altera hujus Pontificis Epistola ab Edmundo Martene in amplissimo suo Anecdotorum Thesaurò Tom. II. pag. 1048. edita inter quam plurimas, quas ex Cod. Epistolar. altero Innocentii VI. à Cl. *Boubier* Præsidi Divionensi suppeditato publici juris fecit; ea ducentisima vigesima quarta est, quam hic in vestrum commodum exscribam.

II. Dilecto Filio Johanni Mucii electo Theanensi salutem, & Apostolicam benedictionem.

Um sicut fide digna percepimus *Thesaurarie* & *Nunciationis* Officia *Campaniæ* Maritimæque *Provinciarum* ad nos & Romanam Ecclesiam immediatè spectantium per nos hætenus tibi commissæ, sic laudabiliter & fideliter exercueris & gesseris, quod potes ex inde merito commendari, ac propterea te gratiæ dignum reddas. Nos præmissis ac probitatis & virtutum meritis quibus personam tuam Altissimus insignivit debite considerantes te ad Ecclesiam Theanensem de Fratrum nostrorum consilio duximus promovendum, præficiendo te illi in Episcopum ac Pastorem. Sperantes igitur quod Officia prælibata gubernabis & res laudabiliter in futurum, te in eisdem *Provinciis* *Thesaurarium* nostrum & Apostolicæ Sedis Nuncium deputamus ut prius, tibi que concedimus quod quibuscumque Litteris Apostolicis & Gentium Camera Apostolicæ tibi, & quibuscumque prædecessoribus tuis Nunciis præfatæ Sedis in *Provinciis* memoratis destinatis, quatenus negotia Camera memoratæ contingant, in quibuscumque captis & non captis negotiis libere uti & eas exequi valeas, Constitutionibus Apostolicis contrariis non obstantibus quibuscumque. Datum Avenione Idus Augusti, Anno nono.

Liceat ex prælaudato inedito Codice Parisino vestros quoque sub oculos ponere Epistolam Gregorii XI. quæ Urbem nostræ finitimæ respicit, & ad Tusciæ nostræ Historiam facit. Ea trigesima quinta numero est, & sic habet:

III. Venerabili Fratri nostro Anglico Episcopo Albanen: in nonnullis Terris Italiae Romana Ecclesiæ immediatè subjectis nostro & pro eadem Ecclesia in temporalibus Titulario Generali salutem, &c.

CLaræ devotionis titulis insignitus Romanam Ecclesiam more ejus devotissimi filii revereris ut matrem sicut operum effectibus manifestas, deinceps ipsius jura

diligenter protegis, & illa quæ ad ejus honorem pertinent procuras fideliter & utiliter operaris, quod etiam in Castro Burgi S. Sepulchri Civitatis Castellæ Diocesis quod in partibus Tusciæ consistit ad dilectum filium Nobilem Virum Guillelmum Dominum de Grissaco ex concessione Imperiali pertinet, dum ipsius Castri venditione eandem Romanam, si nobis placeat, cuicumque alteri præferri volueris. Super quo sinceritatem tuam multarum prosequimur gratiarum actione. Verum quia de juribus Imperii nos intromittere nolumus, nec illa acquirere volumus quoquo modo, & si aliud per nos fieret, id multis Communitatibus Italiæ non placeret, ideo vendendi dictum Castrum alicui servitori & confederato prædictæ Romanæ Ecclesiæ, de quo statui & terris prædictæ Romanæ Ecclesiæ ut partibus circumstantibus non possit venire scandalum neque damnum, Tibi & eidem Domino de Grissaco licentiam concedimus per præsentem; ita tamen, quod ipse cui venderetur Castrum ipsum pro se & heredibus promittat non esse perpetuo contra eandem Ecclesiæ & ejus terras, & quod de dicto Castro ad mandatum ejusdem Ecclesiæ guerram & pacem faciat, & ejus Gentes receptabit in eo, ac amicos dictæ Ecclesiæ in amicos & inimicos pro inimicis semper habebit, ad præmissa sollemniter se obliget; quia nulli de quo posses evenire contrarium damnum seu scandalum ac sinistram vendi volumus Castrum ipsum. Datum, &c.

Non omitam quæ ad hujus Epistolæ illustrationem refert Cl. de Longue-rue. Ita ille:

Dans cette Lettre Gregoire écrivant à son Légat ou Vicaire en Italie le Cardinal Anglico Grimoard refuse d'acheter le Châteaue ou la Terre du Bourg du St. Sepulcre en Toscane, parce qu'il ne vouloit rien avoir à démêler avec l'Empire, dont le Bourg du St. Sepulcre étoit sief. Celui qui vouloit vendre cette Place étoit Guillaume Seigneur de Grissac, Neveu du feu Pape Urbain V. qui l'avoit eue de la libéralité de l'Empereur Charles IV. Les Papes de ce tems-là ne furent pas si circonspécts, car quelques années après ils s'emparerent de cette Place: mais Eugene IV. ayant besoin d'argent la vendit aux Florentins, & aujourd'hui le Grand-Duc de Toscane en est Souverain. Leon X. par sa Bulle dattée du 22. Septembre 1515. en détachant du Diocèse de Citta di Castello le Bourg St. Sépolcro, y érigea un Siège Episcopal, marquant que cette Place étoit à la Seigneurie de Florence. Cette Lettre a été écrite l'an 1351. car le Cardinal Anglico quitta cette même année sa Légation, comme le prouve Mr. Baluze à la page 994. de ses Notes sur les Papes d'Avignon. Boninsegni dit que le Cardinal de Bourges, qui est le même que le Cardinal d'Esteing, fut tiré de Perouze par Gregoire & envoié Légat à Boulogne; ainsi le Cardinal Anglico Grimoard s'en retourna à Avignon l'an 1351. car Boulogne étoit le Siège de sa Légation.

Ad res Cortonenfes redeo; & in primis Instrumentum do ex Chartulario nonnullarum Donationum Romanorum Pontificum extante in Archivo Vaticano sub folio 325. cujus Exemplar subministravit Cl. Baro Philippus de Stofch, qui de universa re litteraria benemereri non desinit. Illud Gentis Casalæ, quæ Urbem nostram jamdiu Imperio tenuit, Historiam respicit, quæ plurimum indiget lucis & à vobis non temerè expectat. Casalii partim ab Imperio partim ab Ecclesia habuerunt Dynastiam sub Vicariatus Imperialis & Apostolici nomine. Quod luculenter subiectum probat Instrumentum, seu Juramentum fidelitatis ab Uguccio de Casalibus Bonifacio IX. Papæ præstitum.

IV. Bonifacius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto Filio nobili Uguccio de Casalibus Danucello Cortana, in Monte Gualando, Burguctio seu Burgo novo super Lacum, Reschio, & Lisciano in Valle Pierlis, Castris, Fortaliciis, seu Tenutis Perusina Diocesis, eorumque Territoriis seu districtibus pro nobis & Ecclesia Romana in temporalibus Vicario salutem, &c.

Dum nostrae considerationis intuitum ad illam devotionis plenitudinem & fidei sinceræ nitorem, quos te velut honoris & status sanctæ Romanæ Ecclesiæ atque nostrum eximium Zelatorem erga ipsam Ecclesiam & nos serventer gessisse & genere laudabili operum evidentia comprobatis extendimus, dumque acceptabilitate & grata fidelitatis obsequia, quæ ipsi Ecclesiæ tu & tui Progenitores retroactis temporibus liberaliter impendisti, & adhuc tu continuè impendere non desistis, debita gratitudine rescensimus, & grandia merita tue famosæ probitatis attendimus, ad ea nimirum concedenda quæ tuum honorem & commodum sapient, statisque tui & tuorum securitatem concernant, promptis affectibus excitamur. His siquidem considerationibus & aliis nostram inducentibus animum, & ut ed ferventiùs & devotius ad nostram & Romanam Ecclesiæ obsequia & fidelitatem servandam tu & tui consanguinei animemini per augmentum quo per nos & Sedem Apostolicam te senseris amplioris dono gratiæ præventri, Vicariatium, Regimen, Gubernationem, & Administrationem nostrarum Mohis Gualandi, Burguctii sive Burgi novi super Lacum, Reschii, & Lisciani in Valle Pierlis, Castrorum aut fortalitiorum seu tenutarum Perusina Diocesis, eorumque Territoriorum & districtuum, ac quorumcumque iurium ac pertinentiarum eorumdem & cuilibet ipsorum ad nos & Romanam Ecclesiam pertinentium, quæ ad præsentem ad manus tuas, ut asseritur, teus, tibi pro te & filiis tuis masculis legitimis & naturalibus, uno vel plurius quotquot fuerint ex te immediatè descendentiis natis & nascituris de uberiori gratia Apostolica auctoritate sacrorabiliter concedimus per præsentem. Teque, & te decedente, ipsos filios tuos, unum vel plures supervenientes, Castrorum, Fortalitiorum seu tenutarum, Territoriorum, & districtuum prædictorum, ac ipsorum Universitatum, Incolarum, & Habitarum Vicarios, Rectoris, Gubernatores & Administratores in temporalibus, te & ipsis in fidelitate & obediencia nostra & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium ac dictæ Ecclesiæ persistentibus, auctoritate prædicta facimus constituimus deputamus, ac etiam ordinamus tibi, & te decedente, ipsis filiis tuis, modo prædicto, Vicariatium, Regimen, Gubernationem & Administrationem huiusmodi per te & ipsos, seu alium vel alios ad hoc à te vel ab eis deputandum seu deputandos cum in illis merito & mixto imperio ac omnimoda iurisdictione temporali, quæ inibi per dictam Ecclesiam seu alios pro ea exercitata fuerat diutius & presentialiter exerceatur, ad honorem nostrum & ejusdem Ecclesiæ, statumque pacificum & tranquillitatem Castrorum seu Fortalitiorum, vel tenutarum ac Territoriorum prædictorum, necnon Universitatum, Incolarum, & Habitarum eorumdem jussu ac fideliter exercendis potestatem plenariam committentes tibi & te decedente, ut

B

præfertur, eisdem filiis tuis quoscunque Potestates, Judices, & Officiales idoneos, qui possint & debeant quæstiones quaslibet tam civiles quam criminales, & alias quascunque speciei, vel generis motas, vel movendas ad forum Castellorum, seu fortaliciorum, vel tenutarum, ac Territoriorum & districtuum prædictorum, vel aliorum eorum ratione contractus, delicti, vel rei de qua agetur, aut quovis modo de jure aut consuetudine pertinentes audire, & de ipsi prævia ratione cognoscere, rimari, & hæc majestatis, & falsitatis litterarum Apostolicarum exceptis, casque, sine debito terminare, & executioni mandare, inibi constituendi & facienda, necnon solvendi habendi, & percipiendi, ac tuis & ipsorum filiorum tuorum ipsas adimplendi, omnia & singula contra & debita Telonica, Pedagia, jura, & emolumenta, fructus redditus proveniunt, & introitus quocunque nomine censeantur ad nos, & dictam Ecclesiam in Castellis, seu fortaliis, ac tenentis, Territoriis ac districtibus prædictis, & quolibet eorum pertinentia, & de ipsi omnibus & singulis, durante Vicariatu hujusmodi, prout tibi & eis videbitur, & volueritis, disponendi. Alienationem tamen bonorum, ac jurium ipsius Ecclesie in eisdem Castellis seu fortaliis ac tenentis, eorumque Territoriis, & districtibus tuis, & eis peculis interdicta, ac per vos, vel alium, seu alios, quibus id commiserimus disceptis, mixtum & mixtum imperium ac omnimodam Jurisdictionem prædicta decedendi, contraditores quoque quoscunque, & rebelles, quotiens expedierit, temporali distributione qua convenit, compescendi; ac omnia & singula, que bonora nostra, & ejusdem Ecclesie, ac statui pacifico prospero & tranquillo Castellorum seu fortaliciorum vel tenutarum, ac Territoriorum, districtuum, Vicariorum, Incolarum & Habitatorum prædictorum expedire cognoveritis ferendi, statuendi, ordinandi, corrigendi, puniendi, dissuadendi, & exequendi cunctis auctoritate prædicta plenariam facultatem. Ita tamen quod de hujusmodi cunctis & debitis Teloniis, Pedagiis, juribus, fructibus, redditibus, proveniunt, introitibus & emolumentis aliis quibuscunque, tu & prædicti filii tui teneamini Custodisse seu fortalia, aut Tenetas hujusmodi, eorumque Territoria & districtus vestra sumptibus & expensis fideliter & diligenter custodire, & cætera alia ipsorum onera supportare, absque eo quod dicta Ecclesia tibi, vel dictis filiis pro hujusmodi Vicariatu, Rectoria, Gubernatione, Custodia & oneribus supportandis subvenire in aliquo teneatur; & nihilominus singulis annis quibus hujusmodi Vicariatum, Rectoriam, Gubernationem & administrationem exercebis, seu ipsi filii tui exerccebunt, vel alter filiorum eorum superveniens exercebit, de hujusmodi emolumentis & proveniunt pro censu & nomine census prædictorum Castellorum, & Fortaliciorum, aut Tenutarum eorumque Territoriorum, & districtuum unum Aprum bonum & sufficientem nobis seu successoribus nostris canonice intrantibus, & Ecclesie Romane seu Camere Apostolice, in Festo Nativitatis Domini, in Romana Camera, ubicunque fuerit, tuis, & eorundem filiorum tuorum sumptibus portante & fortuna solvere tenearis, & teneantur; necnon militare subsidium, & alia serventia in concessibus dudum per sanctis recordationis Innocentium Papam VI. & alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, seu de ipsi vel eorum mandata per Sedis Apostolice Legatos factis, interitu & ordinato, facere observare & adimplere fideliter sitis adstricti. Volentes & expressè declarantes ut si tu, vel filii tui dicta durante Vicariatu in termino superius annotato censum prædictum non solveris seu non solveris realiter, & cum effectu, ipsos facti & interdicti Vicariatu cadas, seu tadeas, & quod Castellum seu Fortalicium tuum & districtum cum eorum Territoriis, & districtibus ad nos seu successores nostros Romanæ Pontifices canonice intrantes libere revertantur. Cuius & statum, & singula,

rum appellationum, ac nullitatum quarumlibet tam criminalium, quam civilium, & alia quolibet superioritatis jura nobis & nostris successoribus, & Legatis, ac Rectoribus in illis partibus presidentibus, qui sunt & erunt pro tempore, expresse & specialiter retinemus, ac etiam reservamus; salvois tamen & reservatis in hoc casu quibuscumque privilegiis, & indultis dictorum Castrorum, seu Fortalicionum, aut Tenutarum, eorumque Territoriorum, & districtuum eis in hac parte competentibus, si qua forent, quibus non intendimus propterea derogare. Volumus insuper & hujusmodi Vicariatus constitutioni adjicimus per presentes, quod Universitates, Incole & Habitatores predicti ad Parliamenta Generalia accedere teneantur, quodque tu, & predicti filii tui per vos, & Officiales vestros, quos ad hoc duxeritis deputandos, Castra, seu Fortalicia, aut Tenuis, eorumque Territoria & districtus, necnon Universitates, Incolas & Habitatores predictos hujusmodi durante Vicariatu, regatis, & gubernetis secundum jura, constitutiones & statuta, ac consuetudines eorumdem, & alia per dictam Ecclesiam, vel alium ad hoc ab ea potestatem habentem tam edita & approbata, quam in posterum edenda, & approbanda, & quod omnia statuta, si qua essent, in eisdem Castris, seu Fortaliciis, & Tenuis eorumque Territoriis, & districtibus contra Romanam Ecclesiam & libertatem Ecclesiasticam, Ecclesias, Ecclesiasticasque Personas, seu eorum bona, cassatis & faciatis totaliter aboleri, & quod eis non utamini, nec ea servetis: nec in eis receptis rebelles & excommunicatos, aut inimicos ejusdem Ecclesie, nec dixerit, nec indirette faciatis per alios suscipiari, nec eis, vel eorumque auxiliis, consilium, vel favorem dari, seu prestandi ullo modo permittatis, quin potius quoscumque ex eis in vestram pervenientes potestatem, quotiens super hoc à Legatis Sedis Apostolicæ vel Rectoribus Provincie Beati Petri in Tuscia, aut aliis dicte Ecclesie Officialibus ad quos ratione Officiorum suorum id pertinet requisiti fueritis, bona fide capi faciatis, & ad hujusmodi requirentes sub fida custodia destinari curetis. Volentes, & etiam ordinantes, quod tu, & ipsi filii tui omnes gentes etiam armigeras tam Equestris quam Pedestres per nos, aut Legatum, seu Rectores, & Officiales prefatos, vel alium à dicta Ecclesia seu ipsius Legato, vel Rectoribus, aut Officialibus ad hoc deputandis quotiescumque transmissis in Castris seu Fortaliciis, aut Tenuis predictis eorumque Territoriis & districtibus recipere, & receptare, ac recipi, & receptari, & benigne tractari, ejusque de vicinalibus & aliis necessariis provideri pro competenti pretio, sive foro, juxta posse vestrum facere teneamini. Quodque Universitates, Incole & Habitatores predicti in manibus tuis, & dictorum filiorum tuorum, seu alienius vel aliquorum ad id per te vel eos deputandi, vel deputandorum, juramentum debite fidelitatis ferwande nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonice intrantibus, actibus & predictis filius tuus tanquam Vicarius nostris, & dicte Ecclesie, infra congregrum ad hoc per te & eisdem filios tuos moderandum terminum, preflare corporaliter teneatur. Volumus quoque & huic Vicariatus adjicimus, quod singulis sex mensibus deinceps ipsa Vicariatu durante futuris, quoscumque Officiales stipendarios, provisionatos, salarios, consanguineos, & alios quoslibet, quos te, & eisdem filios tuos predictos successoris temporibus ad regimen, gubernationem, seu custodiam Castrorum, seu Fortalicionum aut Tenuitarum predictorum, eorumque vicinalium eorum Territoriorum, & districtuum deputare aut alias inibi vobiscum habere, vel tenere contigerit, in manibus dicti Legati vel Vicarii Generalis predictæ Ecclesie aut Rectoris dicte Provincie in partibus illis, si ipsi vel eorum alter in eorum partibus fuerit, siue alicujus alterius ab aliquo ipsorum Legati vel Vicarii seu Rectoris deputandi, alioquin in manibus venerabilis Patris nostri Episcopi

Circaea. no tempore existentis corporaliter prelati factas, & faciant iuramentum, quod ipsi nullo modo, via, vel forma contineant, aut permittant posse suo, quod dicta Castra, seu fortificia aut tenute, vel aliquod eorum, durante Vicariatu predicto, à fidelitate vel obedientia dictæ Ecclesiæ quomodolibet subtrahantur, & cuiusvis alterius persone singularis, vel Universitatis Potestati Ditioni, vel Dominiis, ad hoc nostro & dictorum successorum non interveniente consensu, quomodolibet supponantur, quin potius ne id fiat obstricti & totis viribus se opponant, & toto posse fideliter repazabunt, & facient quod Castra, seu fortificia, aut tenute huiusmodi, eorumque territoria & districtus, necnon Universitates, Incole, & Habitatores sepe dicti in vera fidelitate, obedientia & devotione prefate Ecclesiæ, suorumque Officialium permancant illibati, quodque ipsa Castra seu fortificia, aut tenute, eorumque territoria, & districtus post dictorum filiorum tuorum obitum, ad potestatem, dominium & manns dumtaxat nostras & successorum nostrorum liberè revertantur, ipsaque procurabunt toto posse & sine fraude tradere & assignare vobis, & successoribus nostris, seu Legato de latere, aut Rectoribus Provincie, seu aliis, vel aliis ad id per nos, vel successores nostros, vel Legatum aut Vicarium, vel Rectorem, & Apostolica Sede vacante nullo existente Legato, vel Generali Vicario, seu nostrum per Collegium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium deputando, tu, distique filii tui, ut idem sequatur, & fiat procurabis, & procurabunt oportunis provisionibus & remediis, bona fide. Præterea volumus & huic Vicariatu adjicimus per expressum, coram Venerabili Fratri nostro Episcopo Cortonen. quod predicta Castra, seu fortificia, aut tenutas, eorumque territoria, et districtus, necnon Vicariatus regimen, gubernationem, et administrationem, à nobis seu distis successoribus nostris, et à Romana Ecclesiæ recognoscere, et in eiusdem Episcopi manibus fidelitatis, et alias in forma subscripta, solitum et debitum iuramentum prestare tenearis, de quibus recognitione, et iuramenti præstatione per publicum instrumentum inde confectum Cameram Apostolicam certificare procureas. Alioquin huiusmodi Vicariatus concessio nullius erit roboris vel momenti, quodque te vita functo, predicti filii infra sex menses à die tui obitus immediatè computandos, personaliter, aut per eorum procuratorem ad hoc per eos legitimè constitutum, recognitionem, et iuramentum huiusmodi simili modo coram nobis, aut successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, seu illo vel illis, cui vel quibus, nos vel ipsi successores duxerimus committendum, faciant atque præsent. Que si infra dictorum sex mensium à die tui obitus computandorum terminum personaliter, aut per dictum eorum Procuratorem, ut præfertur, dicti filii tui facere neglexerint, et lapsò dicto sex mensium termino infra tres menses prædictos sex menses immediatè sequentes prædicta non curaverint effectu aliter adimplere, ex tunc excommunicationis sententiam illos, qui in hoc desecerint, incurere volumus ipso facto, à qua nisi per nos aut successores nostros non possint nisi in mortis articulo absolutionis beneficium obtinere, et nihilominus ab omni Vicariatus exercitio, regimini gubernationis et administrationis prædictorum eos suspendimus ipso iure, et illud eis penitus inibemus: et si infra alios tres menses prædictos immediatè sequentes prædicta non curaverint adimplere cum effectu, et debite recuperare, ex tunc ab ipsis Vicariatus regimine, gubernatione, et administratione, et omni iure distis filiis tuis exinde quomodolibet competentem, ipsos privatos esse volumus, et tenore præsentium declaramus. Postremo omnis ambiguitatis, seu dubii, quæ seu quod, prætextu seu occasione concessio- nis, constitutionis, voluntatis, reservationis, receptionis, et conditionis superius adjectarum, aut aliquorum aliorum præsentibus expressorum, quovis modo, et quocies-

quotiescumque in posterum eviretur, & ipsorum omnium interpretationem & declarationem ad nos, & prædictos successores nostros, & ad nullum alium volumus pertinere, juxta nostram, & dictorum successorum nostrorum voluntatem & arbitrium faciendas: Mandantes quoque distinctis dilectis filiis Castorum, seu Fortaliticiorum, aut Tenutarum, eorumque territoriorum, & districtuum prædictorum, Universitatibus, incolis & habitatoribus prælibatis, quatenus te, & te deficiente, prædictos filios tuos tamquam Vicarios & Rectores suos, dicto Vicariatu durante, benigne recipientes & honorifice pertrahentes tibi & eisdem, tanquam suis Rectoribus, & aliis tuis & eorum Officialibus, quos ad Castorum seu Fortaliticiorum hujusmodi regimen duxeritis deputandos, in omnibus que ad Vicariatus & Rectorie hujusmodi spectant officium, tibi & eisdem filiis tuis juxta præsentis nostræ Constitutionis tenorem, parere & intendere studeant & efficaciter obedire. Finito autem dicto Vicariatu volumus quod Castra, seu fortalicia, aut tenute hujusmodi, eorumque Territoria ac districtus ad nos seu successores nostros liberè semota, difficultate quacumque revertantur. Tu igitur ex traditis tibi domo calesti virtutibus, sic in regimine hujusmodi te habeas, & præfatos filios tuos circa Castri regimen hujusmodi prosperum, & tranquillum, prout tibi possibile fuerit, erudire instruere & docere studeas, & procures quod Universitates Incole & habitatores prædicti utilibus Gubernatoribus, & Rectoribus proximis gaudeant se commissos: Tuque & ipsi filii tui apud Deum & domines valeatis exinde merito commendari, & nostram, ac Ecclesiæ prædictæ benedictionem & gratiam uberius promereri. Forma autem filiorum tuorum per te & dictos filios tuos ratione Vicariatus hujusmodi, ut præfertur, præstandi, ut per eam tu & dicti filii plenius informemini, præsentibus inseri fecimus, que est talis. Ego HUGUECCIUS DE CASALIBUS Domicellus Certonenfis, in Monte Gualando, & Burgo seu Burgo novo super Lacu, Reschio, & Lisciano in Valle Pierlis, Castris seu Fortalitiis aut Tenutis Perusine Diocesis, eorumque Territoriis & districtibus pro Sanctissimo Patre, & Domino meo Domino Bonifacio Divina Providentia Papa nono, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in temporalibus Vicarius Generalis promitto & juro per me, & vice ac nomine filiorum meorum natorum & nasciturorum prædictorum, quod ab hac hora in antea fideles erimus Beato Petro Apostolorum Principi, & dicto Domino nostro Domino Bonifacio Divina Providentia Papæ nono, ac successoribus suis Romanis Pontificibus canonicè intransitibus. Non erimus in consilio auxilio opere, seu facto aut consensu, quod dictus Dominus noster Bonifacius, seu successores sui vitam perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione: Consilium vero quod vel nobis significaverint, vel committent per se, vel nuncios, seu litteras sine eorum licentia ad ipsorum damnum scienter nemini pandemus, & nunquam erimus; verbo facto aut consilio vel consensu, directè vel indirectè, per nos vel per alium seu alios, publicè vel occultè, seu quovismodo contra Romanam Ecclesiam, & Dominum nostrum summum Pontificem, qui nunc est, vel pro tempore erit, sed semper erimus adjuutores ad conservandum retinendum defendendum & recuperandum Civitates Terras Castra & Villas Rocchas & Bastatas Fortalicia, & omnia alia jura Sanctæ Romanæ Ecclesiæ etiam malè alienata, vel per quoscumque homines malè occupata, vel tyrannicè detenta adjuvabimus pro posse recuperare, & recuperata pro posse defendere, ac in suo pleno dominio, & eorum juribus utilitatibus & honoribus conservare, & dictam Romanam Ecclesiam & dictum Dominum nostrum summum Pontificem qui nunc est vel pro tempore erit, Vicarios Legatos & Officiales ipsius Ecclesiæ, etiam contra perditionis filium Robertum olim Basilicæ duodecim Apostolorum dictum Gabennem:

Presbyterum Cardinalem, nunc Antipapam, qui se Clementem septimum ausu temerario nominare presumpsit, & Joannem olim tituli Sancti Marcelli dictum Ambianen: Gerardum olim tituli Sancti Clementis dictam majorem Monasterii, Presbyteros dictæ Ecclesiæ Cardinales, & per felicitis recordationis Urbanum Papam sextum prædecessorem dicti Domini Bonifacii, iusto Dei iudicio, auctoritate Apostolica velut hæreticos condemnatos, & contra eorum sequaces, ac dantes eis, vel eorum alicui auxilium consilium vel favorem, cuiuscumque erit præeminentiæ dignitatis ordinis religionis conditionis aut status, etiam si Pontificali aut Regali seu Reginali, vel quavis alia perfulgeant dignitate, etiam si fuerint dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & contra alios quoscumque per Ecclesiam denotatos vel in posterum denotandos, quantum extra gratiam & communionem dictæ Ecclesiæ permanebunt, nec eis vel alicui eorum dabimus quovismodo, per nos vel alium seu alios quoscumque, directè vel indirectè, publicè vel occultè, auxilium consilium vel favorem, nec ab aliis quantum in nobis erit, & impedire poterimus præstari, seu dari permittemus, sed eos pro posse, donec reducantur & convertantur ad gremium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & obedientiam & reverentiam præfati Domini Bonifacii Papæ noni, vel eorum successorum, juxta tenorem processum Apostolicorum & prout iustum fuerit, præfatos damnatos & filios perditionis pro posse persequemur & invademus & invadi faciemus, etiam contra omnes homines nuntiandi, iusta nostrum posse, & bona fide, & nunquam erimus verbo vel facto, consilio aut consensu, ut aliquis Imperator Rex Dux vel Marchio, seu quivis alius Nobilis, Universitas, Communitas, seu Collegium cuiuscumque Civitatis Terræ vel loci, eligantur nominentur seu etiam assumantur in Dominum Officiale vel Rectorem Castorum seu Fortalitiorum aut Tenuarum prædictorum, seu ipsorum Territoriorum, seu districtuam sine expressa licentia dicti Domini nostri Papæ qui nunc est, vel pro tempore erit, seu Legatorum ejus, & quod Constitutiones Papales maxime felicitis recordationis Joannis XXII. Clementis & I. Innocentis & I. summorum Pontificum loquentium de hac materia pro posse & totis viribus observabimus, & si contigerit quod aliquis nominaretur vel eligeretur seu assumeretur in Dominum Officiale in Castro, seu fortalitio, aut tenuis dicti Domini nostri prædicti, vel Legatorum seu Vicariorum ejus, non præstabimus eis auxilium consilium vel favorem publicè vel occultè, sed pro viribus in quantum poterimus repugnabimus, & quam reverentur & honorificè juxta posse nostrum in Castris fortalitiis & tenuis prædictis, in quibus fuimus Vicarii deputati, & eorum comitatu & districtu, dictum Dominum nostrum Bonifacium Papam nonum & successores suos canonice intrantes, & Legatos Nuncios Vicarios & Officiales eorundem qui pro tempore erunt in Castris & districtibus prædictis quoties ad partes illas accesserint reverenter & humiliter recipiemus, & pro posse honorificè pertractabimus, ac in devotione fidelitate & obedientia ipsius Romanæ Ecclesiæ & dicti Domini nostri Papæ, & successorum suorum canonice intrantium, & Legatorum Vicariorum & Officialium suorum perpetuo & inviolabiliter permanebimus, & quod nunquam contra præfatam Ecclesiam Romanam & Dominum nostrum Dominum Bonifacium Papam nonum seu successores suos Romanos Pontifices canonice intrantes, contra Officiales suos vel successorum suorum non rebellabimus, nec rebellantibus adhibebimus quoquo modo, nec auxilium consilium vel favorem publicè vel occultè ipsis rebellantibus dabimus, sed præceptis monitionibus iustis, visibus Romanæ Ecclesiæ summorumque Pontificum parebimus, & reverenter obediemus cum effectum, cavalcatas offensiones invasiones, dissensiones non faciemus, aut fieri procurabimus contra aliquos Romanæ Ecclesiæ fideles subditos devotos obe-

dientes, nisi in quantum dictus Dominus noster Papa permiserit & de sua processerit voluntate, neque ipsos invademus, nec etiam damnificabimus per nos vel alium seu alios, nec invadere aut damnificare attemptantibus seu volentibus quocumque præstabimus vel dabimus auxilium consilium vel favorem. Nullam præterea conjunctionem, conspirationem, seu ligam contra dictum Dominum nostrum Dominum Bonifacium Papam novum ac Romanam Ecclesiam ac Officiales dictæ Ecclesiæ, seu aliquem ipsorum faciemus, seu fieri consentimus, nec alicui eorum damnum faciemus, vel fieri procurabimus directè vel indirectè, publicè vel occultè. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia. Datum Perusii Kal. Decembr. anno quarto.

Cl.

P. de Bosco.

N. de Augis.

Bonifacius IX Neapolitanus de Domo Thomacella ad primam Sedem adsumptus est mense Novembri Ann. 1389. hinc ejus annus quartus erit emensus 1393. Fervebat tùm temporis illud famigeratum Occidentis Schisma. Clemens VII, jampridem Robertus Cardinalis (de Geneve) dictus, Avenione sedebat Francorum & Hispanorum patrocinio nixus. Bonifacius eodem anno quo Casalios nostros in Vicarios constituit, Bononiam Perusiam aliasque Civitates sua imperata facere coegit. Johannes Cardinalis Ambianensis (d'Amiens) & Gerardus Cardinalis Monasterii majoris (Mar-Monsier) hæretici declarati ab Urbano VI. propria jura accerrimè defendente sexta die Novembris Ann. 1378. uti auctor est Raynaldus.

Proximè hanc ætatem attingit Epistola, qua Ruperto novo Cæsari per Cortonenfes Vicarios Imperiales fides promittitur. Ea inter Ruperti Regis Romanorum, & aliorum ad eum Epistolas, reperitur quas laudatus Martæne edidit in Thesauo suo Anecdotorum Tom. I. pag. 1643. & sic se habet.

V. Cortonensium; Reverendissimi in Christo Patribus & Dominis, Johanni Moguntiensi, F. Coloniensi, W. Trevirensi Archiepiscopis, Cancellariis, & Electoribus Imperii, Dominis & Patribus honorandis.

Recepimus Litteras vestras, Reverendissimi Patres & Domini nostri, quibus nobis electionem Cæsaris intimastis, ad quas cum omni reverentia debite respondemus, quàm prompti & parati sumus in istis & cunctis convenientibus honorem Cæsareæ Majestatis & fideliter & devotè procedere, prout & nobis debitum est & verus ordo rationis exigit & requirit &c. parati &c.

Franciscus & Alaysius de Casalibus Cortonenfes Domini. Cortone die vi. Decembr. Anno Domini 1400. v. m. Indit.

Wenceslaus Imperator Caroli IV Imper. filius consilium de extinguendo Ecclesiæ Schismate cepit unà cum Carolo VI Francorum Rege. Conventus ad hoc Remis habitus anno 1398. In eo duos inter se concertantes Papas ad abdicationem cogendos unanimes sententia constitutum est. Quod agrè admodum ferens Bonifacius IX Electores ad spoliandum Imperio Wenceslaum occultè sollicitavit. Offensos jampridem multis nominibus id adgredi facili negotio persuasit. Hinc congregati apud Treviros Wenceslaum exauthorarunt, die vigesima mensis Augusti, anno 1400 Imperiumque paulò post Ruperto III Bavariæ Duci detulerunt. Huic prima cura

fuit Italix Principes in suas partes trahere ; nam pro Wenceslao stabant adhuc Mediolanenses, Genuenses, Mantuani & Ferrarienses. Casalii, ut vidimus, pluribus Bonifacio adstricti beneficiis Rupertii inaugurationem adprobant. Epistolæ subscripserunt Franciscus II, & ejusdem nepos Aloysius Baptista ultimus Cortonenſium Dynasta. Electorum Ecclesiasticorum nomina singularibus litteris exarata explicabit. *Fredericus. Wernerus.*

Non abs re erit huic subnectere binas Reipublicæ Florentinæ Epistolæ ad hos ipsos Cortonæ Dominos datas. Eas ex MS. Cod. Bibliothecæ Riccardiæ Florentiæ deprompsi, in quo Excelſæ Reipublicæ Florentinæ plures continentur Epistolæ ad Populos & Principes, qui fuerat olim Petri Criniti Cl. V.

VI. Domino Cortonæ

Magnificæ Domine & Fili carissime & Civis noster dilecte.

QUAMVIS nobis nova non sit vestra devotio & immensæ liberalitatis habitus, quem semper ad nostri Communis bonorem & reciprocam erga nos benevolentiam habuistis, quantum tamen nos diligit vestra Nobilitas honorando nostros Oratores quos in Romanam Curiam misimus abundantissimè declarastis. Nihil etenim vel Letitiæ frontis, vel epularum deliciis, aut bonorum magnificentia, vel realiter addi potest, vel mentis humanæ cogitationibus cumulari. Nec satis fuit ipsos non hospitalitate domestica, quin potius munificentia Regia, dum in Romanam Curiam pergerent accepisse, sed etiam ipsos maximè sumptuositatis profusio in reditu suscepistis. In quibus licet certi sumus vos pro concepta devotionis magnitudine monumentum quoddam exhibuisse; gratissimum tamen nobis foret, quod in his olim & in futurum circa similia moderationem debitam poneretis. Ea etenim demùm liberalitas & honesta & duratura est, quæ percipienti prodest & non nocet exhibenti. Pro tali tamen constanti dilectionis affectu digna vobis referimus impendia gratiarum. Declarantes amicitiam vestram, quod ex hoc cultu, veræque charitatis ardore nostræ intentionis est, vos & statum vestrum omni cum nostra potentia conservare. Datum Florentiæ die xv. Januarii xiii. Indict. MCCCLXXXV.

Ex hac patet Epistola Dominorum Cortonenſium in Florentinos obsequium, quantumque postremi parsimoniam nullo non tempore in deliciis habuerint. Franciscus Casalius junior liberalitate ac magnificentia maximè polluit, cæterisque dotibus quæ optimum Principem decent. Testis sit Inscriptio illi publicè posita, quo loci nunc Leonis X. P. M. flemma videtur; ea sic se habuit.

*Mille quater centum quinis labentibus annis
Unica Francisci, Franciscus nomine, Proles,
Cortonæ Dominus, genitusque Casalibus, Urbem
Pacē fovet, placidusque bonis, rigidusque superbis,
Cuique suum jussu tribuit sub Legibus æquis;
Atque Urbis faciem renovat, redditque decoram.*

En

En alterum Reip. Florentinæ litterarum exemplum.

VII. Domino Cortonæ

Magnifice Domine , Fili carissime , Concivis noster dilecte.

QUam maxime nostræ consolationis est, quod in his quæ contra vestrum honorem & statum vestramque personam dicuntur excogitata, vestra devotio cuncta sciat. Placeat sine moræ dispendio aliquos vobis fides huc transmitti, qui cuncta videant, & rerum istarum processum in propriis terminis apprehendant. Nos omnium dispositi sumus veritatem diligenter inquirere, culpamque non in membris solum, sed in capite cum severitatis exemplo debitaque rigiditate punire. Ceterum sicut nobis Gualterius de Maccis fidem fecit, videtur vestra Nobilitas aliquid de materia comperisse: Totum velis vestra dilectio nobis per litteras vestras aut prefatos celeriter transmittendo propius intimare. Dat. Florentiæ xxx. Junii mccccxcix.

De qua re hic agatur inquirere supervacaneum reor. Francisci Casalii inimici plura, ut videtur, occultè moliebantur; non multis paulò post annis incendium illud detonuit, ipso Aloysio nepote auctore, qui Patrum de sui Palatii fenestra, adhibita conjuratorum manu, præcipitem egit, sub anno 1407.

Maximam ex consimilibus litteris utilitatem ad pertexendam Historiam vestram capere potestis, Collegæ humanissimi, quas in collectionibus quæ in Curiosorum manu sunt expiscari licebit. Memoriam teneo me hujusmodi legisse binas datas ad Dominos Cortonenses in Cod. Florentino Epistolarum Colucci Salutati Florentinæ item Reip. Scribæ. Quatuor extant inter Epistolas Leonardi Arretini editas nuper ab Academico nostro Cl. Laurentio Mehus. Quùm Epistolas Ambrosii Camuldulensis à Martene datas in suæ collectionis Tom. III. evolverem, in unam incidi scriptam Bartolomæo de Monte-Gonzio de restituendo Ordini Camaldulensium Monasterio Cortonensi, quod fuerat pridem ab Cardinali Ursino impetratum.

Prætermittendi non sunt mutui tractatus & ligæ, pacta & conventiones Italiæ Principum, ad quas Cortonenses Domini vocati, in quantum vires ferebant, adcesserunt. Eas apud Scriptores diplomaticos invenietis: Plurimæ adhuc in Bibliothecis latent. Memini me legisse in MS. Cod. Academi nostri selectiori eruditione conspicui Philippi Baronis Stofchii, *Instrumentum ligæ cum Johanna Neapolis Regina, & Communitatibus Tusciæ* quo tempore Carolus IV. Imperator, & Urbanus V. Papa Italiam ingressi sunt Ann. 1367. In eo postquam de Perusinis & Senensibus mentio facta est, habetur: *Et circumspexit & sapiens Vir Dominus Franciscus Bruni Syndicus & Procurator Nobilis & Egregius Militis Domini Francisci, filii quondam bone memorie Nobilis & Magnifici Militis Domini Bartholomæi de Casaliis Generalis Conservatoris Gubernatoris & Domini Civitatis Cortonæ, Procuratorio & Syndicario nomine pro ipso Domino Francisco, ut de suo Syndicatu procura & mandato constet in forma, rogato & publicato per Ranaldum fil. quond. Toti olim seu Ranaldi de Civitate Cortonæ, in anno Domini à Nativitate mccccxvii. Indiç. v. die xii. mensis Augusti, pro ipso Domino Francisco & pro Civitate Cortonæ, & pro Castro Pierlis, & ipsius Civitatis Cortonæ & Castri Pierlis, & cum omni-*

nibus eorum Communitatibus, Territoriis, & districtibus, quæ ad præsens possidet, vel quasi possidet, pro quibus venit in præsentis Confæderatione, puro animo & bono zelo, pro evidenti utilitate, & necessitate omnium prædictorum quorum nomine agunt, fecerunt contraxerunt & inierunt & firmaverunt, faciunt firmant contrahunt iniunt Ligam Confæderationem Promissionem Ordinationem & Unionem, duraturam usque ad septem annos à die celebrati præsentis Contractus continuè numerandos & computandos, sub pactis modis conditionibus articulis & capitulis in formis describendis, & prout & sicut infra per ordinem apparebit.

Postquam verò unicuique fœderatorum impositæ Leges sunt, subditur: Egregius verò Miles Dominus Franciscus de Cortona prædictus ponat, teneat, & conferat, & ponere & tenere & conferre debeat, cum effectu, toto tempore præsentis Confæderationis, Equites quindecim & Pedites totidem, de gente & qualitate quibus suprà fit mentio &c. Aliam in Civitate Gubii in loco Fratrum Minorum &c.

Sed quis ego sum qui vos tandiù moror, Viri spectatissimi? vela colligo & modum longiori Epistolæ impono. Sed mihi vos identidem adloquendi facultas sit rogo, ne me Academici nominis & officii putetis immemorem; namque illud vobis persuaderi velim, me maximo prodesse Patriæ studio teneri, necquæ à mea in vos observantia ullo fortunæ impetu posse divelli. Valet, Viri præstantissimi, & fortiter feliciterque rem gerite.

Dabam ex Bibliotheca Burdegalensi prid. Kal. Februarias MDCCXLV.